

13. Команмелна

1.

1d: Тиде кочкыш пеш тамле, садлан/садлан көра/сандене мый тудым йөрәтен кочкам. 2e: Мый когыльым күэштнем, садлан/садлан көра/сандене мый ложашым налаш каем. 3a Тиде олма пеш шерге, садлан/садлан көра/сандене мый тудым ом нал. 4b: Тудын таче шочмо кечыже, садлан/садлан көра/сандене тудо команмелнам күэште. 5c: Нунылан эрлалан пашам пытарыман, садлан/садлан көра/сандене нуно пашам кас марте ыштышт.

2.

1c: Елун таче шочмо кечыже, садлан Серге тудлан пеледышым пөлекла. 2f: Мемнан ложашна үке, сандене Эчан кевытыш ложашым налаш кайыш. 3a. Мый эгерчим кузе ышташ ом пале, садлан ковамлан йынгыртем. 4d. Тиде почеламут мыланем ок келше, сандене мый тудым ом түнем. 5b. Тенгече родына тольо, садлан көра ме ешге погынышна. 6g. Ануш пеш черле, садлан аваже пашаш ыш кай. 7e. Таче пеш шокшо, садлан көра Сапаевмыт ялыш ышт кае.

3.

1c. Мылам книга күлеш, садлан мый библиотекекыш каем. 2a. Вачи ече дене мунчалтынеже, сандене тудо эрдене эрак кын'ел'е. 3b. Мемнан йўмына шуэш, садлан ме самоварым шындышна. 4e. Тений чодыраште шуко понго уло, садлан көра нуно чодыраш кайышт. 5d. Мыйын таксилан оксам ыш сите, садлан йолын каяш вереште.

4.

күэште, ончалде, почде, шоныде, шогыде, сийлыде, шолде, пурыде, йўде, кочде, моштыде, кайыде, тамлен налде, кочкын ончыде, пуыде, пыштыде, шындыде, толде, пытарыде, тўналде

5.

1. You can't learn to swim without going into the water. 2. Don't go forward without looking back. 3. Without seeing people, you will not see life. 4. Without trying it, you can't know what the food tastes like. 5. Don't be happy before you finish your work.

6.

1. йўде 2. кочде 3. сийлыде 4. пашам ыштыде 5. налде 6. йўде 7. пытарыде

7.

1. мушде 2. кудашде 3. ойлыде 4. саламлыде 5. ыштыде

8.

1. Тый шўрым шыч нал. Тудо шўрым ыш нал. Ме шўрым ышна нал. Те шўрым ышда нал. Нуно шўрым ышт нал. 2. Тый театрыш шыч кай. Тудо театрыш ыш кай. Ме театрыш ышна кай. Те театрыш ышда кай. Нуно театрыш ышт кай.

9.

1. Мый тенгече эгерчым шым кўэшт. 2. Кочам шылым ыш нал. 3. Ме чодыраште шуко понгым ышна пого. 4. Эчанлан кугу кол ыш верешт. 5. Туныктышо Эчаным урокышто ыш йод. 6. Тудо йолташыжым ыш саламле. 7. Зоя когыльым ыш коч. 8. Тудын канашыже мыланем ыш келше. 9. Кочат кастене ыш тол. 10. Йоча йолжым йўштö вўд дене ыш муш. 11. Ме пашанам жапыштыже ышна пыtare.

10.

а) ыш пыtare, пытарышда, ышна пыtare, пытарышт, ышт пыtare б) шым ончо, ончыш, ыш ончо, ышт ончо

11.

1. Тудо когыльым кўэштын ок мошто. 2. Ме нуным ышна уж. 3. Мый тенгече черле ылым. 4. Тудо мыйын йолташем огыл. 5. Тудо таче школыш ыш тол.

12.

1. Уке, шым луд, кенгежым лудам. 2. Уке, шым возо, эрла возем. 3. Уке, шым нал, шочмын налам. 4. Уке, шым коч, кастене кочкам.

13.

шым луд, шым ямдылалт, шым кай, шым пого.

14.

- Те книгаг ышда нал? – Уке, шым нал. Уке, ышна нал.
- Те текстым ышда луд? – Уке, шым луд. Уке, ышна луд.
- Те уроклан ышда ямдылалт? – Уке, шым ямдылалт. Уке, ышна ямдылалт.
- Те пашашке ышда кай? – Уке, шым кай. Уке, ышна кай.
- Те понгым ышда пого? – Уке, шым пого. Уке, ышна пого.

15.

1. Тудо мылам/мыланем ыш полшо. 2. Тудо кечывал кочкышым ыш ямдыле. 3. Тудо кевытыш ыш кай. 4. Тудо киндым ыш нал. 5. Тудо когыльым ыш кўэшт. 6. Тудо понгым ыш пого. 7. Тудо совлам ыш муш.

16.

Авам таче команмелнам кўэштнеже. Тудын сай рецептше уло. Тиде рецепт почеш тудлан шўльö ложашым, ўмбалым, кўчымö торыкым, муным налман. Команмелналан кум тўрлö руаш кўлеш. Руаш гыч кум комым ыштат. Команмелнам кўэшташ шуко жап кўлеш.